

Remissvar från Sveriges Utbildningsradio AB

Dnr: 24/2019

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

15 oktober 2019

**Demokratis skattkammare. Förslag till en nationell biblioteksstrategi
(Ku2019/00550/KO)**

Sveriges Utbildningsradio (UR) har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget till en nationell biblioteksstrategi. UR är positiv till att en nationell biblioteksstrategi tas fram och ser positivt på att den tar sin utgångspunkt i bibliotekslagen, har ett tydligt mål och tydliga arbetsområden.

Att värna och utveckla biblioteken är ett viktigt demokratiskt arbete. Biblioteken är ett öppet rum för bildning och lärande, till för alla, precis som UR.

UR har, som enskilt oberoende public service-bolag, anförtrotts det specifika uppdraget inom public service att genom radio- och tv-program skapa ett utbildningsutbud. Eftersom UR inte har ett granskande uppdrag har UR större möjligheter att samverka med andra samhällsaktörer – och därmed fungera som ett demokratistärkande nav. För det fall att den nationella strategin och dess reformpaket blir konkret ser UR möjlighet till samverkan med biblioteken kring flera områden.

UR väljer att svara utifrån två områden i den nationella biblioteksstrategin som har direkta kopplingar till UR:s uppdrag – medie- och informationskunnighet (MIK) samt nationella minoriteter och urfolket samerna.

Medie- och informationskunnighet (MIK)

I den globala, kunskapsintensiva och komplexa värld som vi i dag lever i, med ett digitaliserat och snabbriktigt informationsflöde, är kanske den viktigaste kompetensen att kunna analysera, tolka och bedöma vad som är sant och rimligt, eller desinformation och propaganda. Även behovet av kunskap om vad

Sveriges Utbildningsradio AB

SE-105 10 Stockholm +46-8-784 40 00 kundtjanst@ur.se ur.se 556195-1996

journalistik är, hur olika medier fungerar samt hur digitala strukturer är uppbyggda är avgörande faktorer för att kunna fatta välgrundade beslut i ett demokratiskt samhälle. UR har en gedigen erfarenhet av att göra program inom medie- och informationskunnighet (MIK) och genom den unika kombinationen av journalistik och pedagogik producerar UR ett utbud som svarar mot reella behov hos allmänheten, i alla åldrar och grupper.

I Sverige har olika aktörer på senare år blivit bättre på att jobba i partnerskap och samverka för att verkligen nå ut på MIK-området. Statens Medieråd har exempelvis fått i uppdrag att höja hela befolkningens medie- och informationskunnighet genom att tillsammans med alla som arbetar med MIK bygga upp en långsiktig struktur för att utveckla kvalitativa insatser och nå ut till alla. Utredningskommittén ”Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet” har i uppdrag att samarbeta med och sprida kunskap om pågående MIK-insatser samt sammanställa MIK-metoder och analysera framtida behov. UR för dialog och samverkar med båda dessa, samt andra, aktörer på området. UR har nyligen tagit fram ett koncept för att på enkelt sätt förklara vad MIK är och på vilket sätt man kan använda sig av det i sin vardag. UR:s MIK-utbud används dessutom i undervisningen inom utbildningsväsendet.

UR ser flera möjligheter att tillsammans med biblioteken motverka kunskapsklyftor samt vara en oberoende och trovärdig källa i en tid av ökad polarisering i samhället. Vid kris eller krigssituation skulle UR – som public service-bolag med ett särskilt utbildningsuppdrag – vid sidan om biblioteksväsendet kunna utgöra en viktig informationsförmedling. UR har olika programkataloger med bland annat kunskapshöjande MIK-program och skulle därigenom ha möjlighet att bidra med pedagogiskt material i bibliotekens arbete med att stärka människors medie- och informationskunnighet. Utifrån UR:s långa erfarenhet av att producera utbildningsprogram finns det även möjlighet att, i dialog med biblioteken, bidra med pedagogisk kunskap. Genom ett gediget programutbud inom området skulle UR kunna komplettera och stödja bibliotekens insatser. UR och biblioteken kan gemensamt spela en stor roll för att överbrygga de digitala klyftorna.

Nationella minoriteter och urfolket samerna

Den nationella biblioteksstrategin nämner att biblioteken behöver stöd i sitt arbete med att synliggöra nationella minoriteters kultur, identitet och nationella minoritetsspråk. De nationella minoriteternas bibliotek föreslås ges ett ansvar som resursbibliotek. UR har inget att invända mot detta men vill synliggöra möjligheten att även använda UR:s kunskapsbank av program där det finns en rad aktuella programserier om de nationella minoriteternas kultur, historia och identitet. UR har idag uppdrag att producera radio- och tv-program på de nationella minoritetsspråken och olika varieteter, och gör dessutom utbildande radio- och tv-program om nationella minoriteter och deras historia. UR kartlägger hur behoven ser ut genom de dialoggrupper inom varje nationellt minoritetsspråk som UR regelbundet har kontakt med, samt genom kontakt med myndigheter och forskare. UR skulle genom sitt programutbud inom området kunna komplettera och stödja bibliotekens insatser och ser stor utvecklingspotential på området, i kontinuerlig dialog med biblioteken. UR har möjlighet att bidra med utbildnings- och språkprogram i bibliotekens arbete med att stärka människors kunskap om de nationella minoriteterna i Sverige. Med en stor programkatalog och lång erfarenhet av att producera program om, med och för nationella minoritetsgrupper samt på nationella minoritetsspråk har UR, i dialog med biblioteken, möjlighet att bidra med pedagogisk kunskap.

Utöver de två nämnda områdena ovan finns fler gemensamma beröringspunkter mellan UR och biblioteken. Public service har som institution ett viktigt uppdrag i att vara förmedlare av sakligt och opartiskt journalistiskt innehåll tillgängliggjort för alla. UR ger, som public service-bolag med ett utbildningsuppdrag, alla människor chansen till allsidig kunskap – oavsett bakgrund, ålder, fysiska eller psykiska förutsättningar eller andra faktorer. UR har programkataloger som skolbiblioteken, de regionala biblioteksverksamheterna, folkbiblioteken, högskolebiblioteken, lånecentralerna och övrig biblioteksverksamhet kan ta del av.

Cecilia Roos
Strategichef